

sitione hominis usufructum obtinet, nonnulli casus constituuntur, & res ista breviter, & distinctè explicatur.

SUMMARIUM.

- 1 Patrem ex fructibus bonorum adventitiorum filii, quorum usufructus ad eum, tanquam ad legitimum administratorem pertinet, expensas litium, quæ super eisdem bonis moventur, indistinctè facturum, cum communi contra Pinellum, & Molinam, & infra numero 5.
- 2 Quod tamen dupliciter temperatur, prout hoc num. scribitur.
- 3 Usufructuarius utrum teneatur expensas litis ministrare, sic, ut nec repetere illas possit, quando lis moventur respectu usufructus tantum, aut tota pertinet ad usufructum.
- 4 Usufructuarius, an teneatur circa lites expendere, cum lis moventur super proprietate: ubi Guilliel. de Cuneo opinio novè expenditur per Authorem, & Communis contraria probatur.
- 5 Defenditur communis sententia, quæ circa expensas litis distinguit inter usufructuarius ex dispositione legis, & eum qui habet usufructum ex dispositione hominis, & Arii Pinelli, atque Ludovici Molinæ contraria opinio taxatur.
- 6 Usufructuarius utrum expensas prestare debeat de proprio, cum lis moventur, in qua de perpetua utilitate rei tractatur: ubi Communis defenditur, & Guillielmi de Cuneo distinctio juxta communem sententiam declaratur.
- 7 Possessor Majoratus an, & qualiter teneatur circa lites expendere? remissivè.

Usufructu constituto in rebus & modis hæcenus declaratis, non solum utriusque arbitrio boni viri usufructuarius tenetur, ut capitibus præcedentibus explicatum est; verum etiam, & onera aliqua subire, atque expensas nonnullas ministrare. Quod ut radicatis explicemus, atque hujus capituli materiam distinctè resolvamus,

Primo loco constituere necessarium erit: Patrem ex fructibus bonorum adventitiorum filii, quorum usufructus ad eum, tanquam ad legitimum administratorem pertinet, expensas litium, quæ super eisdem bonis moventur indistinctè facturum, per text. in l. 1. C. de bonis maternis, & in l. finali, §. ubi autem in unum, C. de bonis quæ liberis. Ex quibus sic adnotavit, & mente tenendum dixit Bartolus in dict. l. 1. nu. 3. ubi sequitur Baldus, in l. 1. §. rectè autem, in finalib. verbis, ff. usufructuarius quemadmodum caveat. Crotus, in l. frater à fratre, num. 123. ff. de conditione indebiti. Gozadin. in conf. 94. num. 37. Anton. Gomez. tom. 2. variar. cap. 15. de servitutib. n. 7. vers. ex quo deducitur. Et esse communem sententiam profitentur Arias Pinellus, 2. part. l. 1. C. de bonis maternis, num. 68. in principio, Molina, de Hispanor. primogen. lib. 1. cap. 27. num. 10. & 11. Joann. Garfia, de expensis & meliorationibus, cap. 11. ex num. 5. cum seq. Petrus de Barbosa, in l. divortio, §. fin. ff. soluto matrimonio, num. 44. vers. sic Argumento l. 1. fol. 1158. Et in hoc distinguit usufructuarius ex dispositione legis, ab eo, qui ex dispositione hominis, usufructum obtinet, qui duntaxat tenetur ad expensas litis, habita distinctione magnæ vel parvæ expensæ, prout contra Pinellum, & Molinam, cum communi defendam statim num. 5.

Declaratur hic casus, ut minimè procedat, sive limitari debeat, quoties pater litigando, nimios fecerit sumptus, sive tales & tantos, quia in vera computatione fructus adventitiorum excedant; tunc enim filius, cujus nomine lis agitata fuit, de excessu tenebitur patri, prout l. titus explicat Joannes Garfia videndus

d. cap. 11. n. 11. per totum. Deinde, ut non procedat in sumptibus factis ad perpetuam rei utilitatem, seu adventitiorum meliorationem, ut ad limitationem d. l. 1. C. de bonis matern. firmat, & latius declarat Pinellus, 2. part. ejusdem l. num. 69.

Secundo loco, quod attinet ad reliquos usufructuarios, quibus ex dispositione hominis usufructus debetur, constituend. est: Quod si lis moveatur respectu solius usufructus, vel quæ tota pertineat ad usufructum; sive ab usufructuario, sive contra ipsam mota fuerit, tunc indistinctè ab usufructuario expensæ ministrandæ sunt, nec repeti possunt: ratio enim ipsa suadet, ut cum utilitas earum expensarum, & litis, fructuarii tantum futura sit, expensarum quoque onus ad eum solum pertinere debeat: quod ante alios rectè animadvertit Arias Pinellus, 2. part. d. l. 1. n. 68. vers. ad-vertio etiam, & sequuntur Molina lib. 1. d. cap. 27. n. 11. vers. si lis solam. Joan. Garfia, dict. cap. 11. n. 10. in princ. & in vers. ita tamen intelligendum est. Nec urget in contrarium text. in l. hactenus, cum l. seq. ff. de usufructu, & in l. eum ad quem, C. eod. tit. Quoniam ea jura loquuntur de expensis refectionum, in quibus dispar ratio est, non de expensis litium, ut alio cap. infra, latius explicabitur, & rectè advertit Joannes Garfia, ubi supra. Idem etiam ante præfatos Authores, quorum ipsi non meminerunt, resolverat Guil. de Cuneo, quem refert, & sequitur Baldus, in l. 1. §. rectè autem, in fine, ff. usufructuarius quemadmodum caveat, ubi distinguit ad propositum hujus materiæ, an de proprietate, vel de usufructu litigetur; & cum de usufructu litigatur, expensis fructuarii litem habendam dicit expressè.

Tertiò constituendum est: Dubium principale esse, quid dicendum sit circa expensas litis, quoties litigatur super proprietate tantum? Et Guilliel. de Cuneo relatus per Bald. in dict. §. rectè autem, in finalibus verbis, (ad quem nullus Scribentium omnium animadvertit) expressim docuit, usufructuarius in hac specie nihil teneri de proprio expendere, sed expensis domini litem habendam. Verum, ipso, ut dicebam, nunquam relato, contrarium indistinctè admittunt cæteri Authores in hac materia scribentes; qui etiam quando moveatur lis super proprietate, distinguendum existimant inter usufructuarius legitimum, cui ex dispositione legis usufructus debetur, in quo nulla habetur magnæ, vel parvæ expensæ ratio; & reliquos usufructuarios, qui usufructum ex dispositione hominis obtinent, qui ad parvas tantum, non ad magnas expensas litium tenentur: & sic etiam hoc casu, circa fructuarius admittunt distinctionem illam magnæ & parvæ expensæ & separant istum casum ab eo, quo de usufructu tantum lis contingit, ut constat ex his quæ post alios scripserunt Paulus de Montepico in l. Titia cum Testamento, §. Titia cum nuberet, ff. de legatis secundo, n. 148. ad finem. Gozadin. in consil. 94. nu. 37. & alii relati per Pinellum, 2. part. dict. l. 1. n. 68. in princ. Molin. lib. 1. dict. cap. 27. nu. 11. & constanter defendunt Joan. Garfia, d. cap. 11. ex nu. 5. usque ad nu. 11. Barbof. in d. l. divortio, §. final. num. 44. ibi: Tamen rectè respondetur, fol. 1158. Verè autem pro opinione Guil. de Cuneo, ratio illa urgere videtur, quæ adducebatur casu præcedenti contra usufructuarius, nempe justum esse non obligare usufructuarius ad eas expensas, quæ in ipsius utilitatem non fiunt, sed proprietatis tantum. Nihilominus tamen placet Communis, ex eo, quod lex, quæ curam, sollicitudinem, custodiam, & defensionem rei usufructuario commisit, l. 1. §. ult. ff. usufructuarius quemadmodum caveat. Bart. in l. 1. §. fin. n. 9. ff. de novi operis nunciat. ubi Jason n. 3. Modern. in consuetud. Parisiens. §. 1. glos. 1. n. 10. Pinell. 2. p. l. 1. C. de bon. matern. n. 16. voluit etiam in lite, & defensione ejusd. rei, ad modicam, non ad magnam expensam ipsum obligare, sic enim magis sollicitus erit, & diligentius res ipsas tuebitur: patrem verò legitimum administratorem, & usufructuarius bono-

De Usufructu.

Cap. LV.

rum adventitiorum filii indistinctè ad expensas litis obligavit, nec magnæ aut parvæ distinctionem admittere voluit: forsitan enim consideravit, patrem ipsum, qui ultra cæteros usufructuarios honoratur, & majori prærogativa afficitur, in hoc onerari debere, aut honorem cum hoc onere compensandum: item filiis, eorumque rebus fortiori vinculo adstrictos esse parentes, quàm extraneos, ut de se patet, idcirco magis gravandos circa expensas litis. Denique eosd. parentes præter, & forsitan contra voluntatem dominorum, vel defunctorum; atque ex dispositione legis, usufructum consequi; reliquos verò usufructuarios ex judicio atque dispositione testatoris, vel hominis, usufructum obtinere, idè distinguendos in hoc: quod tamen durum existimant, & rationi contrarium Arias Pinellus 2. parte d. l. 1. n. 68. Molina lib. 1. d. cap. 27. n. 11. qui contendunt, præfatum differentiam inter usufructuarius ex dispositione legis, & eum qui ex dispositione hominis usufructum habet, veram non esse, quoniam ratione nulla suaderi potest, ut ipsi putant, quod jus majus habeat is, qui usufructum ab homine obtinet, quàm is, qui eum à lege habet, nec credendum sit, legem, quæ tot prærogativas parenti supra cæteros usufructuarios concedit, in hac parte eum eisdem inferiorum reliquisse. Verùm hæc ratio, ut vides, contra ipsos retorqueri potest, nam imò multum verisimile est, ut dicebam supra, quod lex quæ patrem in aliis, supra cæteros usufructuarios honoravit, in hoc onerare voluerit, rationibus consideratis supra; idcirco communis differentia verior videtur, atque tenenda, & pro ea nonnulla fundamenta considerat Joan. Garfia d. cap. 11. n. 7. 8. & 9. & probavit illam Barbof. in d. l. divortio, §. finali, n. 44. vers. tamen rectè respondetur, fol. 1158. qui dicit, quod rationem differentiam inter usufructuarius legis, & hominis quoad expensas litis, adducit Guillielm. de Cuneo relatus per Baldum in d. l. 1. §. rectè, ff. usufructuarius quemadmodum caveat: & tamen eo loco licet præfata differentia probetur, differentia ratio nulla assignatur, ut ibidem videre poteris.

Quartò constituendum est, idem quod in præcedenti casu, cum de proprietate excitatur causa, observandum esse, si de perpetua utilitate rei contendatur, hoc est de jure, & dominio illius, qui rerum suarum usufructum concessit; tunc enim dicendum erit, quod si expensæ modicæ sint, ad ipsum usufructuarius pertineant, ex decisione text. in l. hactenus, ff. de usufructu, l. eum ad quem, C. eodem titulo, quæ leges licet in refectione loquantur, similiter & in hac specie locum obtinent, prout Molina, & Joannes Garfia referendi statim explicarunt: si autem magnæ sint, non tenetur eas ipse usufructuarius facere: quod in possessore Majoratus, & in usufructuario, ex multis aliis observat Molina lib. 1. d. cap. 27. n. 11. vers. si autem, & in usufructuario dixit expressè Joannes Garfia d. cap. 11. n. 10. vers. at verò si agatur, & est de mente Barbof. ubi supra, & Pauli de Montepico in d. §. Titia cum neberet, n. 148. ad finem.

Verùm (quod superiorum nullus advertit) hoc casu, quo utriusque & proprietarii & usufructuarii res, & negotium agitur, expensis utriusque litem agendam, dixit expressè Guilliel. de Cuneo relatus per Baldum in dict. l. 1. §. rectè autem, in fine, ff. usufructuarius quemadmodum caveat, qui in hac materia sic distinguit, ut etiam refert Baldus: Quod si agatur de proprietate, expensis domini: si de usufructu, expensis fructuarii: si de utroque, expensis utriusque lis agitata est; sed potest Guilliel. doctrina juxta communem resolutionem explicari in hunc modum: nempe utriusque expensis litem agendam, sic, ut modica expensæ ad usufructuarius pertineat, magna verò ad ipsum dominum proprietatis, vel hæredem. Remanet ergo, usufructuarius ex dispositione legis, indistinctè teneri circa lites expendere, usufructuarius verò hominis, ad modicam expensam circa lites teneri regulariter, non ad magnam, Joann. del Castillo Quotid. Controv. Juris Tom. I.

præterquam cum de usufructu tantum agitur; tunc enim omnino expendere debet.

Quintò & ultimò constituendum est: Dubium esse, an, & qualiter, sive an eo modo, quo usufructuarius tenetur, possessor Majoratus teneatur circa lites expendere? Sed ne à nostro instituto discedere videamur, hac de re videndi sunt, qui plenè agunt, Molina de Hispanor. primogeniis, lib. 1. cap. 27. ex n. 10. Mieres de majoratu, 4. part. quæst. 26. Barbof. in dict. l. divortio, §. final. n. 44. vers. & ultra eum infero.

CAPUT LVI.

Usufructuarius in ædificando, vel in reficiendo quas expensas facere teneatur? ubi lex hæcenus, 8. ff. de usufructu, dilucidè explanatur; item quæ alia onera ipse fructuarius subire debeat, & quæ impensæ gratiæ fructuum, vel ad perpetuam rei utilitatem facta dicatur, distinctè, & melius quàm hæcenus declaratum. Demùm Jacobi Mandelli de Alba distinctio in hac materia, in conf. 363. num. 6. notabiliter adducta, atque explicata per Authorem.

SUMMARIUM.

- 1 In usufructuario legitimo, ex dispositione legis quoad expensas, quæ in ædificando, aut in reficiendo consistunt, eandem rationem militare, quæ in aliis usufructuariis, & in omnibus servandam esse rationem magnæ, vel modicæ expensæ.
- 2 Circa onera, atque expensas, quas usufructuarius subire tenetur, præcipuam rationem habendam esse nonnullis juribus, quæ hoc numero præcitantur.
- 3 Impensam magnam in ædificando, aut in reficiendo, ad proprietarium pertinere, prout hoc numero declaratur.
- 4 Usufructuarius in reficiendo, aut in ædificando, quas expensas facere teneatur?
- 5 Usufructuarius quo jure, aut remedio recuperare possit à proprietario impensas magnas factas in reficiendo, vel in ædificando, remissivè.
- 6 Impensæ magna, vel parva quæ dicatur?
- 7 Impensæ parvæ, an magnæ sint, cognosci posse regulam quadam, ex sententia Glossæ, de qua hoc numero, & duobus sequentibus.
- 8 Impensæ facta gratiæ colligendorum fructuum, etiam si magna sit, indistinctè pertinet ad usufructuarius, nec repeti potest.
- 9 Impensæ factæ per maritum circa fructus, repeti non possunt, sed cum fructibus compensantur.
- 10 Usufructuario parvam impensam ita ex officio incumbere, ut ejus nomine nihil repetere possit, etiam si ea duret ultra jus suum.
- 11 Maritus impensam modicam attentam quantitate, indistinctè repetere non potest, quantumcumque duret ultra jus mariti, & constaret, quod ea non gratiæ fructuum, sed rei facta esset.
- 12 Jacobi Mandelli de Alba distinctio in hac materia in conf. 363. num. 6. lib. 2. noviter adducta, & confirmata, & num. seqq.
- 13 Impensæ facta gratiæ fructuum, quæ dicatur? & quatenus hæc repeti possit, vel cum fructibus compensari?
- 14 Ad usufructuarius pertinere onera quamplurima, etiam si modica non sint, collectas, gabellas, pensiones, canones, tributa, & alias præstationes temporales, quæ ratione possessionis, vel fructuum solvantur.
- 15 Onera realia, vel mixta, semper cum re legata transferunt, & ad personas rem ipsam possidentes; & res cum suo onere regulariter censetur relicta.

CONSULTA
USO EXCLUSIVO
EN LA SALA